

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צג.

עין משפט גר מצוה

נה א ב מיי פ"ב מהל'
נדרים הלכה י סמג
לחון רמב"ם ט"ו ע"ד
סימן רל ע"ב ע"ג
וטו"ש א"ש פ"א סמג
ס"ק 3:
ג ד ג מיי פ"ב מהל'
מורה הלכה ב סמג
ע"ש מב טו"ש ע"ב סימן
רע ס"ק 7:

תוספות ישנים

א"ל שפיר עבדת וכו' אלו
צמות ויבום טו"ס.
למשום ויבום שמת ע"ש לעשר
עליהם ונאף שלא באו
לעולם ומתה דהיב מימי
מהאי קרא דאדם מקנה
דבר שלא בא לעולם אלא
ממנה לא משמע דאדם
בשבת ויום טוב ומאן דאית
ליה אדם מקנה איה ליה
בכל ענין וגם קשה דבכל
מקום דקאמר דאמרין
אדם מקנה לא משמע שיהא
מאורווי דלי הוא
דאורייתא לית מאן דפליג
וג"ל דאין התלמוד מציא
קרא לומר דשפיר עבד
שעשר עד שלא בא לעולם
דשפיעא ליה ל"י ינאי
לדעת מקנה ומה לא
הוציג לשאול אי שפיר עבד
אכן שאל ל"י ח"א אי שפיר
עבד שעשר שלא מן
המקור שהרי לא היה אצלו
השפיר לו שפיר עבדת
משום כבוד שבת ומימי
קרא דכתיב כל הימים אלו
צמות ויבום טו"ס:

מוסף רש"י

קונם שאני עושה
לפיך. מה שאני עושה
יהיה קונם לפיך, יהי עליך
הקנס. ומלשנות לו
(כתובות 100.) וכו"ל שם 100.
וקדושין 100.) אין צריך
להפיר. מר זה שאין צוה
כל להקדוש לפי שהוא של
אין בעלה (כתובות 100.) אין בעלה
כ"ל להפיר שאין נדרה כל
שהיו משעבדת לו (קדושין
100.) דלא אמרה כלום דלאו
כל כמינה לאפקועי לבעל
מה דזכי ליה רחמנא (דברים
19.) ואפילו למה מעדיף
נני לא חיישין ולי משפח
נני לבעל הוא (כתובות
100.) שמו תעדיף עליו
ויתר מן הראוי לו. שמה
מעדיף על מעשה ידיו
ויתר מן הראוי לו ויתר
מנה שהיא חייבת לעשות
לו ובכתובות (דל) אמרין
מה היא עושה לו משקל ה'
סלעים שמי ביהודה שהן
עשר סלעים בגלגל, ולי
אחיא העדפה קדשה אע"ג
דלא באה לעולם בשעת
הנדר (קדושין 100.) דמותר
זה איתו שלו ויכולה
להקדשו (כתובות 100.)
והעדפה דדה הוא וחיל
עלה קונם (שם 100.)
יקדשו ידיו לעושיהם.
למי שבראם, ומיהו ממדי
דמשעבדי דיהי לבעל לא
מלי לאפקועיניהו (קדושין
100.) המוכר פירות דק
לחברו. קונם שנתנו
פירותיו, עד שלא באו
לעולם יכול לחזור בו.
אם בא לחזור בו קונם
שנתנו פירותיו חזר אפילו
בא לעולם, הני מילי שאל
דאין אדם מקנה דבר שלא
בא לעולם, הני מילי שאל
שכשקנתה לא אוכל לחזור

אין צריך להפיר. צמעה לה מזונות ומעה כסף איירי ולכן אין
צריך להפיר שהמומר הכל שלו והעדפה שעי" הדחק נמי סבר
דהויא לבעל אצל אין לומר דאין צריך להפיר משום דקסבר אין אדם
מקדיש דבר שלא בא לעולם דא"כ אמאי נקט שאני עושה לפיך ליתני
המקדיש עושה ידיו של עצמו:

רבי עקיבא אומר יפיר. דקסבר
העדפה שעל ידי הדחק לאשה
כדאמר צריש מציאת האשה (כתובות
100.) וא"ת והיאך יכול להפיר והא
אין זה דבר שציוו לצינה וי"ל דחשיב
נמי ציוו לצינה לפי שאין יכול לזיזר
וליקח צממאוס את הרואי לו ליקח א"י
גם חלקה משעבד לו שילקח צמם
קרקע והוא אוכל פירות וא"כ
היאך יכולה להדירו כיון דמשועבדת לו
וי"ל דוקא דעיקר מעשה ידיו אלמנה
לשיעבודיה דבעל שהם לגמרי שלו אצל
הכא דאין לו אלא פירות לא אלמנה:
יתקדשו ידיו לעושיהם. להקדיש
שעשאו אצל אין לפי
לעושיהן היינו למלאכתם דא"כ הוה
ליה למימר למעשיהן כדאמר בסוף
פ"ק נדרים (דף 101.) ידו למעשיהם:
ורב נחמיה אומר אף משבאי עושים
וכו'. סברת רב הונא הפוכה מדברי
נחמן לענין דבר שלא בא לעולם כדפי'
בפ"ק דכתובות (דף 101.) וס' ד"ה המוכה) ובסוף
פ"ק דגיטין (דף 91.) וס' ד"ה לנכרי):
קנויה דף מעבשיו קנה. וקשה
לר"י למה צריך מעבשיו
דכיון דאית ליה אדם מקנה דבר שלא
בא לעולם כאילו בא לעולם ובדבר
שאל לעולם א"י מעבשיו כדאמרין
בפרק האומר בקדושין (דף 97.) גבי
האומר לאשה הרי את מקודשת
לאחר ל' יום וצא אחר וקדשה בתוך
שלשים יום מקודשת לפני וליעל (דף 35):
נמי גבי לאחר שתגייירי ליכא מעבשיו וכן גבי פירות ערוגה לקמן ואר"ת דהכא אלטרין מעבשיו משום דסתם קנין שדה הוא בחליפין
או בשטר ובחוקה דכסף אין קונה במקום שכתבין שטר אם לא שפירש בדיחא אי צעירא בכספא איקני (ב) בפ"ק דקדושין (דף 101.) ובמקומו
שר לב היו כותבין את השטר ובכמה מקומות מצינו בהש"ס שלא היו קונין בכסף כדאמר בחוקת הבתים (ב"ב דף 77.) ועוד כוכבים ממי
זוהי לידה איסתליק ליה ישראל לא קני עד דמטי שטרא לידה ובפ"ק דב"מ (דף 101.) מכדי האי גזרה צמאי קני ליה בהאי שטרא ולא שטרא
הקפא בעלמא והכי צריך מעבשיו דאפילו דבר שאל לעולם אי אחר קני בחליפין לאחר ל' ולא אחר מעבשיו לא קנה האוחז
ובשעה שיש לקנין לחול דהיינו לאחר ל' כבר פסקה החוקה או החוזר הסודר כדאמרין בהש"ס שפלו (כתובות דף 97.) משוך פרה זו ולא
תהא קנויה לך עד אחר ל' לא קנה כי לא אחר מעבשיו לפי שבשעת הקנין כבר פסקה המשכיה וכן כשקנה בשטר צריך מעבשיו שאפילו יהיה
נקרע השטר או נאבד קנה דאי לא אחר מעבשיו ונקרע בתוך כך או אבד לא קנה כיון דבשעת קנין אין כאן שטר כדאמר למ"ד דמקודשת
ומגורשת לכשיצא דאם נקרע או אבד הגט אינה מגורשת אצל גבי אחר שתגייירי א"י מעבשיו דסתם קדושין בכסף הם דאפילו נתכללו
העומת חשוב כל שעה כאילו הם צעין שהעומת נשאר אצל המקנה ואם לא נעשה הקנין היה מוטל עליו להחזירם וחשוב כאילו הם צעין לשם
קדושין דלאו למלוה דמי ולא לפקדון כדאמר בהאומר (קדושין דף 97.) וכו'. ופירות ערוגה נמי לא צעי מעבשיו לפי שאמירתו לגזרה כמסירתו
להדיוט דמי וחשוב כאלו מוסר ליד הקונה לעמוד צידו ולקנות כשיצא הזמן שקבע אע"ג דרב מספקא ליה (שם) צמעשיו ולאחר שלשים
יום אי תנאה הוה או חזרה הוה מ"מ מהני הכא בשדה מעבשיו דהכא שפיטול דלאו חזרה הוה דודאי בדבר שצידו להקנות מעבשיו יש להסתפק
כשאמר ולאחר שלשים שחזר ממה שאמר בתחלה מעבשיו אצל דבר שאין צידו להקנות עכשיו כי הכא כשאומר לכשאקנהה אין זה חזרה אלא
דאי אפשר לו צע"א ועוד דהכא שאמר מעבשיו לבסוף אין שייך להסתפק כלל וא"ת כיון דמעבשיו ולאחר שלשים הוה או חזרה הא
דאי"ר יוחנן צפ' האשה שפלו (כתובות פ"ב. 100.) משוך פרה זו ולא תהא קנויה לך עד לאחר ל' יום קנה ומוקי לה דאמר מעבשיו אפי' עומדת
באגם אי חזרה הוה אמאי קנה ואי תנאה הוה ונגמר הקנין מעבשיו למה לי עומדת באגם אפי' ברה"ר או ברשות מקנה נמי ובהכותב (שם)
פ.) משמע דדוקא נקט אגם שראוי למשיכה ואר"י דלא קשה מידי דר' יוחנן לטעמיה דאית ליה בהאומר (קדושין 100.) דמעבשיו ולאחר ל' לא הוה
לא תנאה לו חזרה אלא ה"ק דמעבשיו יתחיל הקנין ולאחר ל' יגמור ולהכי צעין שעתא צדוק בשעת צדוק הראוי לקנין ולמשיכה שאו נגמר
הקנין ודיו קנין אחר שפיר' דהכי הוה דבכסף אפילו אינו צעין ובשטר כשיצא הזמן שפוטל דלאו חזרה הוה דודאי בדבר שצידו להקנות מעבשיו יש להסתפק
משכיה וחוקה וחליפין ושטר שנקרע לא מהני לכ"ע (י) ואף דאם אחר מעבשיו ולאחר ל' מהני לכ"ע שטר הנאבד וחוקה וחליפין לא מהני
לקנות לגמרי לרבי יוחנן כיון דבשעת גמר הקנין אין שטר וחוקה וחליפין אצל משכיה קונה במעבשיו ולאחר ל' כיון דבסוף ל' הפרה עומדת
באגם שהוא מקום הראוי לקנין דע"י תחלת משכיה שהותחל קנין נעשה האגם רשותו והוה לה כמשכיה אריכתא ואפילו יתה מן האגם תוך ל'
או אפילו משכה המקנה לחזרו ושוב (י) בתוך שלשים חזרה לאגם קני ולרבי דמספקא ליה אי חזרה הוה לא מהני מידי מה שעומדת באגם
ולשמואל דפשיטא ליה דתנאה הוה בצוליה קני כיון שלא חזר בו מן הזמן וא"ת ואמאי לא קני לר' יוחנן פרה אפילו ברה"ר או ברשות המקנה
כמו שקנה קרקע במהיום ולאחר מיתה דקני מהיום גוף ולאחר מיתה פירות ושמואל וסמאי דמהיום ולאחר מיתה משמע טפי שרואה לקנות גוף מהיום
ומסתברא דכיון דאמר לאחר מיתה דלהצריח נכסים משאר יורשים קאמי ליה לנאוף בהשתא. ר"י: **ביירתי** כתיב **בנתא** ברה"ר אר"י
דמשל אריס הוה שהיה נתן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הוה מחוזרים הוה שצידו לתלוש כדמוכח
בהאומר בקדושין (דף 97.) וס' ואלא מסתבר לומר דלא חשיב הכא צידו לפי שהיה רחוק ממה דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:
אלא

קונם שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה
יהא אסור לפיך בקונם: אינו צריך להפיר. דכיון דקא משעבדה ליה
למעשה ידיה לא מציא נדרה: שמה העדיף עליו כו'. דתנן (כתובות
דף 101.) מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שמי כו' וטפי לא משעבדה
ליה והעדפה חילל נדר אע"ג דעדיין
לא נעשית המלאכה: ופליגא דרב
נחמן. הא דאוקימנא דלר"ע אין אדם
מקנה דבר שלא בא לעולם: רב הונא
כרב. כלומר מרוב שהוא רביה קבלה
ורב מרבי ינאי וכן כולם. וזה למעלה
מדורו של זה היה: המוכר פירות דקל.
צמות הגשמים: עד קודם שאלו
אם בא לחזור בו קונם ויבן שאו
האילנות מוציאין יכול לחזור בו:
משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דכי
אחו חילל וציוו. אלמא אדם מקנה דבר
שלא בא לעולם: האומר לחברו.

קודם שקנה את השדה: קנה. והוא
מתנה. אלמא מרוב שמיע ליה: נגה
ליה. שיה יותר ממונו: ועינייהו.
ואע"ג דאכתי לא אמו: למען סלמד.
גבי תרומה ומעשרות כתיב ואללת
לפני ה' וגו': כל הימים אלו יו"ט
ושבתות. הוה למד להסיר שלא יבטל
עונג שבת בשביל תיקון הטבל: למאי
הנכסא. ומה תהא קרא לאזוהרי:
אי נימא עשורי בשבטא ומיכל
ואיטרין לאשמעינן דאע"ג דשבת
הוא מתקין פשיטא וכי איטרין קרא
למישרי טלטול דרבנן הפרשת
מעשרות בשבת אינה אלא משום שבות
דמנן אלו הן משום שבות לא מגביהין
תרומות ומעשרות במסכת צ"ה
(דף 101.) והיא אסור לן קרא טלטול
בעלמא דאיטרין למשיכה הכא:
אלא

שלשים יום מקודשת לפני לא בא אחר וקדשה בתוך שלשים מהו רב ושמואל דאמרי תרויהו מקודשת אע"פ שנתאלכו וכו' (דף 35):
נמי גבי לאחר שתגייירי ליכא מעבשיו וכן גבי פירות ערוגה לקמן ואר"ת דהכא אלטרין מעבשיו משום דסתם קנין שדה הוא בחליפין
או בשטר ובחוקה דכסף אין קונה במקום שכתבין שטר אם לא שפירש בדיחא אי צעירא בכספא איקני (ב) בפ"ק דקדושין (דף 101.) ובמקומו
שר לב היו כותבין את השטר ובכמה מקומות מצינו בהש"ס שלא היו קונין בכסף כדאמר בחוקת הבתים (ב"ב דף 77.) ועוד כוכבים ממי
זוהי לידה איסתליק ליה ישראל לא קני עד דמטי שטרא לידה ובפ"ק דב"מ (דף 101.) מכדי האי גזרה צמאי קני ליה בהאי שטרא ולא שטרא
הקפא בעלמא והכי צריך מעבשיו דאפילו דבר שאל לעולם אי אחר קני בחליפין לאחר ל' ולא אחר מעבשיו לא קנה האוחז
ובשעה שיש לקנין לחול דהיינו לאחר ל' כבר פסקה החוקה או החוזר הסודר כדאמרין בהש"ס שפלו (כתובות דף 97.) משוך פרה זו ולא
תהא קנויה לך עד אחר ל' לא קנה כי לא אחר מעבשיו לפי שבשעת הקנין כבר פסקה המשכיה וכן כשקנה בשטר צריך מעבשיו שאפילו יהיה
נקרע השטר או נאבד קנה דאי לא אחר מעבשיו ונקרע בתוך כך או אבד לא קנה כיון דבשעת קנין אין כאן שטר כדאמר למ"ד דמקודשת
ומגורשת לכשיצא דאם נקרע או אבד הגט אינה מגורשת אצל גבי אחר שתגייירי א"י מעבשיו דסתם קדושין בכסף הם דאפילו נתכללו
העומת חשוב כל שעה כאילו הם צעין שהעומת נשאר אצל המקנה ואם לא נעשה הקנין היה מוטל עליו להחזירם וחשוב כאילו הם צעין לשם
קדושין דלאו למלוה דמי ולא לפקדון כדאמר בהאומר (קדושין דף 97.) וכו'. ופירות ערוגה נמי לא צעי מעבשיו לפי שאמירתו לגזרה כמסירתו
להדיוט דמי וחשוב כאלו מוסר ליד הקונה לעמוד צידו ולקנות כשיצא הזמן שקבע אע"ג דרב מספקא ליה (שם) צמעשיו ולאחר שלשים
יום אי תנאה הוה או חזרה הוה מ"מ מהני הכא בשדה מעבשיו דהכא שפיטול דלאו חזרה הוה דודאי בדבר שצידו להקנות מעבשיו יש להסתפק
כשאמר ולאחר שלשים שחזר ממה שאמר בתחלה מעבשיו אצל דבר שאין צידו להקנות עכשיו כי הכא כשאומר לכשאקנהה אין זה חזרה אלא
דאי אפשר לו צע"א ועוד דהכא שאמר מעבשיו לבסוף אין שייך להסתפק כלל וא"ת כיון דמעבשיו ולאחר שלשים הוה או חזרה הא
דאי"ר יוחנן צפ' האשה שפלו (כתובות פ"ב. 100.) משוך פרה זו ולא תהא קנויה לך עד לאחר ל' יום קנה ומוקי לה דאמר מעבשיו אפי' עומדת
באגם אי חזרה הוה אמאי קנה ואי תנאה הוה ונגמר הקנין מעבשיו למה לי עומדת באגם אפי' ברה"ר או ברשות מקנה נמי ובהכותב (שם)
פ.) משמע דדוקא נקט אגם שראוי למשיכה ואר"י דלא קשה מידי דר' יוחנן לטעמיה דאית ליה בהאומר (קדושין 100.) דמעבשיו ולאחר ל' לא הוה
לא תנאה לו חזרה אלא ה"ק דמעבשיו יתחיל הקנין ולאחר ל' יגמור ולהכי צעין שעתא צדוק בשעת צדוק הראוי לקנין ולמשיכה שאו נגמר
הקנין ודיו קנין אחר שפיר' דהכי הוה דבכסף אפילו אינו צעין ובשטר כשיצא הזמן שפוטל דלאו חזרה הוה דודאי בדבר שצידו להקנות מעבשיו יש להסתפק
משכיה וחוקה וחליפין ושטר שנקרע לא מהני לכ"ע (י) ואף דאם אחר מעבשיו ולאחר ל' מהני לכ"ע שטר הנאבד וחוקה וחליפין לא מהני
לקנות לגמרי לרבי יוחנן כיון דבשעת גמר הקנין אין שטר וחוקה וחליפין אצל משכיה קונה במעבשיו ולאחר ל' כיון דבסוף ל' הפרה עומדת
באגם שהוא מקום הראוי לקנין דע"י תחלת משכיה שהותחל קנין נעשה האגם רשותו והוה לה כמשכיה אריכתא ואפילו יתה מן האגם תוך ל'
או אפילו משכה המקנה לחזרו ושוב (י) בתוך שלשים חזרה לאגם קני ולרבי דמספקא ליה אי חזרה הוה לא מהני מידי מה שעומדת באגם
ולשמואל דפשיטא ליה דתנאה הוה בצוליה קני כיון שלא חזר בו מן הזמן וא"ת ואמאי לא קני לר' יוחנן פרה אפילו ברה"ר או ברשות המקנה
כמו שקנה קרקע במהיום ולאחר מיתה דקני מהיום גוף ולאחר מיתה פירות ושמואל וסמאי דמהיום ולאחר מיתה משמע טפי שרואה לקנות גוף מהיום
ומסתברא דכיון דאמר לאחר מיתה דלהצריח נכסים משאר יורשים קאמי ליה לנאוף בהשתא. ר"י: **ביירתי** כתיב **בנתא** ברה"ר אר"י
דמשל אריס הוה שהיה נתן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הוה מחוזרים הוה שצידו לתלוש כדמוכח
בהאומר בקדושין (דף 97.) וס' ואלא מסתבר לומר דלא חשיב הכא צידו לפי שהיה רחוק ממה דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:
אלא

א) כתובות 100. טו. ע.
מדיס פה. קדושין 100.
ב) וקדושין 100. ע"ש
ג) וקדושין 100. ע"ש
ד) וקדושין 100. ע"ש
ה) וקדושין 100. ע"ש
ו) וקדושין 100. ע"ש
ז) וקדושין 100. ע"ש
ח) וקדושין 100. ע"ש
ט) וקדושין 100. ע"ש
י) וקדושין 100. ע"ש

תורה אור השלם

1. ואבלת לפני י?
אלהך במקום אשר
יבחר לשכן שמו שם
מעשר דגנך תירשך
וצדקך יבחרת תלמוד
וצדקך למען תלמוד
לקדשה את י אלהך כל
הקמים: דברים טו כג

גליון הש"ס

גמ' כ"ע דאמר אדם
במקנה דבר שלא בא
לעולם. ע"י כ"ח סוכה דף
ל"א: שם אצטרך דרבא
למישרי טלטול קדושין
וכיה צינא פג ע"ב ו"ע
לשון טלטול הו"ל למימר
מתקן דרבנן: רש"י ד"ה
ורב הונא כרב בו"י זה
לפניה מורו וכו'. ע"י
תשובת ח"י סימן 10 דף
35:

הגהות הב"ח

א) גמ' שמה מעדיף. י"ב
וע"פ שם בקדושין דף 101.
ב) תוס' ד"ה קנויה וכו'
מקודשת לי לאחר ל' וכו':
ג) בא"ד בכספא איקני
כדאיתא בסוף פ"ק
קדושין: ד) בא"ד וסמך
שקדע לא מהני לר"ע אמר
אמר מעבשיו לר"ע אמר
ולאחר שלשים מהני
לכ"ע בכלום אבל א"ל
אמר מעבשיו ולאחר שלשים
וכו' שטר הנאבד ושקס
לכ"ע: ה) בא"ד ושוב
בסוף שלשים חזרה לאגם:

לחזור אחר שאל לעולם (ב"ב 100.) משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ובעדפה שעי" הדחק נמי סבר
דהויא לבעל אצל אין לומר דאין צריך להפיר משום דקסבר אין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם דא"כ אמאי נקט שאני עושה לפיך ליתני
המקדיש עושה ידיו של עצמו: ר"י: **ביירתי** כתיב **בנתא** ברה"ר אר"י
דמשל אריס הוה שהיה נתן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הוה מחוזרים הוה שצידו לתלוש כדמוכח
בהאומר בקדושין (דף 97.) וס' ואלא מסתבר לומר דלא חשיב הכא צידו לפי שהיה רחוק ממה דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:
אלא